

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021 și a sentinței Judecătorei Chișinău /sediul Buiucani/ din 26 februarie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Cuculescu Vasile xXX, născut la XXXXX, originar din r-nul XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 03.01.2020 – 26.02.2021 (prima instanță);
2. 22.03.2021 – 22.06.2021 (instanța de apel);
3. 28.09.2021 – 22.02.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău /sediul Buiucani/ din 26 februarie 2021, Cuculescu Vasile a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de gestionarea mijloacelor bănești pe un termen de 3 ani.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Cociu Alexandra.

S-a încasat din contul inculpatului în beneficiul lui Cociu Alexandra suma de 3 000 euro, cu titlu de prejudiciu material, și suma de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Cuculescu Vasile,

în perioada de timp cuprinsă între 01.07.2019 și 03.07.2019, urmare a unei înțelegeri prealabile, de comun acord și împreună cu o persoană cu numele Nicolae și altă persoană cu numele Rita, care până la moment nu au fost identificate de către organul de urmărire penală, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, prin comportamentul său dolosiv și viclean îndreptat la inducerea în eroare a victimei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii și calităților substanțiale ale obiectului actului juridic, au plasat anunțuri pe site-ul „999.md”, precum că prestează servicii de vânzare a automobilelor și transportarea acestora pe teritoriul Republicii Moldova, indicând în anunț telefonul său de contact.

Astfel, la 01.07.2019, Cuculescu Vasile, acționând în vederea realizării intenției sale criminale, fiind contactat de către cet. Cociu Alexandra la numărul indicat în anunțul plasat pe site-ul „999.md” și nefiind rudă cu persoana pe nume Nicolae, i-a comunicat acesteia că, oferta este valabilă și că mai multe detalii îi poate oferi fratele său Nicolae, care la acel moment se afla peste hotarele Republicii Moldova.

În continuare, Cuculescu Vasile, la 03.07.2019, aproximativ la ora 11:00, aflându-se pe str. Ion Creangă 61, mun. Chișinău, cunoscând înțelegerea între persoana pe nume Nicolae și Cociu Alexandra cu privire la automobilul de model „Toyota Yaris”, care a fost negociată de către aceștia prin intermediul aplicațiilor „Viber” și „Whatsapp”, realizând intenția sa criminală, acționând cu scopul de a inspira încredere victimei, manifestând un comportament dolosiv și viclean față de Cociu Alexandra, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința actului juridic, au încheiat și au semnat împreună cu acesta un act juridic fictiv - contractul de livrare nr. 148/2019, datat cu 3 iulie 2019, prin care s-a obligat să livreze automobilul de model „Toyota Yaris” de culoare gri, în termen de maxim zece zile lucrătoare de la momentul achitării avansului în sumă de 3000 Euro, sumă pe care a pretins-o la momentul semnării contractului de la cet. Cociu Alexandra.

Tot atunci, Cuculescu Vasile, urmare a semnării contractului nr. 148/2019, datat cu 3 iulie 2019, continuându-și realizarea intenției infracționale, a primit de la cet. Cociu Alexandra suma de 3000 Euro, care conform cursului oficial a BNM din acea dată constituia suma de 61 174 lei, asigurând-o pe aceasta că mașina va fi livrată în termen, după care, fiind deja în posesia banilor, s-a deplasat într-o direcție necunoscută.

În consecință, Cuculescu Vasile, ducându-și la bun sfârșit intenția sa criminală, în cadrul unor discuții telefonice a asigurat-o pe cet. Cociu Alexandra că automobilul deja este în vamă, după care, a deconectat telefonul său mobil însușind în total de la

partea vătămată Cociu Alexandra suma totală de 61 174 lei, neonorându-și obligația de a livra automobilul de model „Toyota Yaris”, fapt prin care, i-a cauzat acestuia un prejudiciu material considerabil.

În acest context, prin acțiunile lor criminale, Cuculescu Vasile, persoana cu numele Nicolae și persoană cu numele Rita, care până la moment nu au fost identificate de către organul de urmărire penală, i-au cauzat părții vătămate Cociu Alexandra un prejudiciu material în sumă totală de 61 174 lei.

Astfel, acțiunile lui Cuculescu Vasile au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal: *„escrocheria, adică, dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii și calităților substanțiale ale obiectului actului juridic, încheierea acestuia fiind determinată prin comportament dolosiv și viclean, comisă de două sau mai multe persoane, care a produs daune considerabile”*.

2. Sentința primei instanțe, a fost atacată cu apel de către avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul să fie achitat, invocând că, nu există careva indicii care derivă din probe sigure și decisive și care examinate în coraport cu ansamblul împrejurărilor reliefate, atestă faptul escrocheriei; pentru justificarea răspunderii penale pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, este necesar să se ateste fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile; neexecutarea obligațiilor care derivă dintr-un contract încheiat nu poate fi calificată ca infracțiune de escrocherie dacă nu s-a stabilit că s-au folosit manopere frauduloase față de creditorul obligației până la și pentru încheierea contractului; la caz persistă date susceptibile care să consolideze într-o manieră obiectivă că înainte de obținerea posesiei asupra mijloacelor financiare în sumă de 3000 euro, Cuculescu Vasile a optat în mod absolut conștient asupra constituirii unor rapoarte juridice civile; în cadrul prezentei investigații au fost identificate elemente de fapt utile și concludente care denotă cu certitudine că la momentul încheierii contractului, Cuculescu Vasile nu a prezentat părților careva date false, nu a ascuns vre-o informație, anunțarea căreia ar fi fost obligatorie, or, însăși părțile contractante din start, tranșant au confirmat contra semnătură olografă; sub egida acestor constatări, sentința în privința lui Cuculescu Vasile, califică

neexecutarea obligațiilor cu caracter civil conform articolului 190 din Codul penal, contrar articolului 1 din Protocolul nr. 4 adițional la Convenția Europeană care prevede că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că, nu este în măsură să execute o obligație contractuală; inculpatul aprecia contractul ca unu real și banii au fost trasmisi terților persoane cu scopul executării obligațiilor contractuale, astfel, în speță există raporturi juridice civile, încheiate în formă scrisă, manifestate prin obligațiuni reciproce, care reflectă nemijlocit acordul comun al ambelor părți.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, s-a respins apelul declarat cu menținerea sentinței.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale, iar vinovăția lui Cuculescu Vasile, de comiterea înfracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit b) Cod penal, se dovedește prin probele administrate legal în cadrul urmăririi penale, cercetării judecătorești atât în instanța de fond, cât și cercetate în instanța de apel.

În acest sens, instanța de apel a indicat că, inculpatul Cuculescu Vasile prin plasarea anunțurilor pe site-ul „999.md”, precum că, prestează servicii de vânzare a automobilelor și transportarea acestora pe teritoriul Republicii Moldova, indicând în anunț telefonul său de contact, a creat o ambianță pentru atragerea persoanelor de a se folosi de serviciile date, dar care nu urmau a fi duse la bun sfârșit, ulterior inculpatul prin acțiunile sale a convins-o pe partea vătămată Cociu Alexandra despre legalitatea acțiunilor sale, prin aceia că i-a prezentat pozele automobilului pe care ultima vroia să-l procure de model „Toyota Yaris”, i-a prezentat contractul de livrare nr. 148/2019, datat cu 3 iulie 2019, prin care s-a obligat să livreze automobilul de model „Toyota Yaris” de culoare gri, în termen de maxim zece zile lucrătoare de la momentul achitării avansului în sumă de 3000 Euro, sumă pe care a pretins-o la momentul semnării contractului de la cet. Cociu Alexandra.

În continuare, instanța de apel a reținut că, dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane s-a manifestat prin faptul că, la momentul semnării contractului nr. 148/2019, datat cu 3 iulie 2019 Cuculescu Vasile a pretins de la partea vătămată Cociu Alexandra avansul în sumă de 3000 euro, sumă pe care acesta a primit-o, pentru procurarea automobilului de model „Toyota Yaris”, ducându-și la bun sfârșit intenția sa criminală, Cuculescu Vasile în cadrul unor discuții telefonice a asigurat-o pe cet. Cociu Alexandra că, automobilul deja este în vamă, după care, a deconectat telefonul său mobil însușind în total de la partea vătămată Cociu Alexandra suma totală de 61 174 lei, neonorându-și obligația de a livra automobilul de model „Toyota

Yaris”, ceea ce demonstrează legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă comisă de inculpatul Cuculescu Vasile și urmările prejudiciabile, care sunt considerabile pentru partea vătămată Cociu Alexandra.

Sintetizând juridic cele afirmate supra, instanța de apel a subliniat că, escrocheria este o infracțiune materială, ea se consideră consumată din momentul în care făptuitorul obține posibilitatea reală de a se folosi sau a dispune de bunurile altuia la propria sa dorință. La cazul dedus judecății acest fapt se dovedește prin declarațiile părții vătămate și a martorului Cociu Arcadie, care au indicat expres că s-au transmis mijloace financiare inculpatului Cuculescu Vasile, declarații ce sunt susținute și de conținutul contractului de livrare nr. 148/2019, datat cu 3 iulie 2019, prin care Cuculescu Vasile s-a obligat să livreze automobilul de model „Toyota Yaris” de culoare gri, în termen de maxim zece zile lucrătoare de la momentul achitării avansului în sumă de 3000 Euro (f.d. 12-15).

Referitor la dovedirea scopului de cupiditate a inculpatului Cuculescu Vasile, instanța de apel a susținut că se deduce din comportamentul ultimului, și anume, Cuculescu Vasile, s-a prezentat că, ei au firmă și el încheie contracte, iar fratele lui Nicolae care se află în Polonia, poate să-i aducă acest automobil în suma la 50% din preț. I-a spus că dacă dorește să cumpere mașina sau să afle detalii să contacteze persoana, fratele lui, Nicolae pe „viber”, partea vătămată Cociu Alexandra a sunat, a discutat cu acea persoană în privința la ce mașini mai are, și dacă poate să-i confirme printr-un document win codul mașinii, el i l-a transmis, ea a verificat aici prin intermediul la niște persoane și mașina într-adevăr s-a deservit în Polonia și are acest parcurs, însă, bănuitul Cuculescu Vasile, a declarat la etapa urmăririi penale că, după ce a primit banii, a trimis jumătate din sumă lui Nicolae prin BC „Victoria Bank” SA prin transferul „Zalataia Korona” în Rusia, or. Tula, de fiecare dată pe diferite nume, care le primea prin viber de la Nicolae, prin urmare, în continuarea acestui deziderat, planează aserțiunea că, inculpatul cunoștea cu certitudine că, comite o escrocherie, or, de altfel nu închidea telefonul și nu mai răspundea la apelurile telefonice, astfel intenționat eschivându-se de a executa obligațiunile sale față de partea vătămată Cociu Alexandra.

Subsecvent celor relatate supra, instanța de apel a apreciat critic alegerile avocatului Capcelea Liviu, în interesele inculpatului Cuculescu Vasile, precum că, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, dar sunt relații civile și litigiul urma a fi soluționat în ordinea dreptului civil invocând că, la bază ar sta un contract de prestări servicii, or, în prezenta pricină s-a demonstrat scopul de cupiditate și legătura cauzală, dintre faptele inculpatului Cuculescu Vasile de a însuși suma bănească în mărime de 3 000 euro sub pretextul că, urmează a fi procurat și livrat automobilul de model „Toyota Yaris” ca ulterior să ducă partea vătămată în

eroare precum că automobilul este deja la vamă, iar în consecință să nu răspundă la apelurile depozitând-o pe partea vătămată Cociu Alexandra de suma de 3 000 euro.

Instanța de apel a statuat că, inculpatul Cuculescu Vasile, a recurs la înșelăciunea activă și anume, sub modalitatea înșelăciunii cu privire la anumite acțiuni și promisiuni, or, inculpatul Cuculescu Vasile, a avut posibilitatea reală să restituie părții vătămate suma de bani primită și anume ținând cont de faptul că, infracțiunea a fost comisă în anul 2019, până la moment nefiind restituite sumele împrumutate, însă de fapt mijloacele financiare primite le-a reținut pentru sine, pentru Nicolai și pentru prietana sa Rita, realizându-se latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie prin acțiunile de dobândire ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere, prin urmare, instanța de apel a concluzionat că în speță nu se constată raporturi de natură juridică civilă, de vreme ce împrejurările stabilite coroborate la acțiunile inculpatului denotă concluzia fermă că, inculpatul Cuculescu Vasile încă la momentul primirii sumei de bani avea drept scop însușirea acestora fără îndeplinirea angajamentelor asumate privind livrarea automobilului de model „Toyota Yaris”.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei și a sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin inculpatul să fie achitat, invocând argumente identice cu cele indicate în apelul său(pct. 2 din prezenta decizie).

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, au depus referințe:

5.1 Procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil motivând prin faptul că instanța de apel judecând apelul a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, corect a reținut constatarea vinovăției lui Cuculescu Vasile de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, a mai indicat că, recurentul de fapt își motivează contestația prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor.

5.2 Partea vătămată prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil motivând prin faptul că atât prima instanță cât și instanța de apel au confirmat cu certitudine vinovăția inculpatului.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se reține, că potrivit textului recursului, recurentul invocă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, *fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii incriminate*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei de recurs nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei.

Astfel, ce ține de temeiul de recurs invocat, Colegiul penal lărgit constată că acest temei nu este incident în speță, dat fiind faptul că, instanța de apel, la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, și-a întemeiat just soluția în baza probelor verificate și apreciate corect de instanța de apel prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, descrise și analizate în decizie (f.d. 236-245, vol. I).

În același context, se atestă că instanța de apel s-a expus asupra tuturor motivelor relevante invocate în cererea de apel, iar decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care își întemeiază soluția corectă de menținere a sentinței primei instanțe, instanța de apel corect a constatat că au fost administrate suficiente probe care confirmă prezența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal în acțiunile inculpatului Cuculescu Vasile, fără ca instanța de apel să admită omisiuni sau erori de drept sau de fapt ce ar afecta legalitatea și corectitudinea deciziei contestate.

De asemenea, ce ține de argumentele recurentului, se atestă că acesta primordial își manifestă dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, și astfel în opinia lui consideră că nu se confirmă vinovăția inculpatului Cuculescu Vasile în comiterea infracțiunii de escrocherie, care a produs daune considerabile și că probele respective nu au fost apreciate corect conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Colegiul penal lărgit reține că nu pot fi acceptate aceste argumente, din considerentul că din decizia instanței de apel (f.d. 236-245, vol. I), rezultă cert că toate probele administrate în prezenta cauză penală au fost apreciate de instanța de

apel prin coroborare între ele, fiind reținut just ca demonstrată pe deplin vinovăția inculpatului Cuculescu Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar obiecțiile recurentului reprezintă doar opinia subiectivă greșită a acestuia, or instanța de recurs ordinar nu identifică vreun temei de a interveni prin prisma argumentelor invocate de recurent, în decizia instanței de apel, care este legală și întemeiată.

Mai mult, se conchide că instanța de apel a apreciat probele prin prisma cerințelor stipulate în art. 101 Cod de procedură penală, expunându-se în decizie cu privire la motivele respingerii argumentelor părții apărării și acceptării probelor prezentate de partea acuzării, respectând rigorile dictate de principiul contradictorialității stipulat în art. 24 Cod de procedură penală.

La fel, din conținutul recursului ordinar declarat, reiese că recurentul face o proprie apreciere a probelor în temeiul cărora instanța de apel și-a întemeiat soluția, argumentându-și astfel propria versiune privind circumstanțele cauzei, susținând că probele administrate nu demonstrează vinovăția inculpatului Cuculescu Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, și astfel invocă și temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar la acest capitol notează că nu poate fi acceptată această versiune ce contravine constatărilor corecte a instanței de apel în prezenta speță, descrise și în pct. 3.1. a prezentei decizii, privind vinovăția inculpatului Cuculescu Vasile și prezența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal în acțiunile acestuia, concluzii ce au fost întemeiate just pe cumulul de probe descris și apreciat de instanța de apel în decizia sa, (*cum ar fi declarațiile părții vătămate Cociu Alexandra, a martorului Cociu Arcadie, susținute și prin contractul de livrare nr. 148/2019 din 03 iulie 2019*) și astfel nu se atestă nici incidența temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Mai mult, Colegiul penal lărgit conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aceste aspecte contestate și în prezentul recurs ordinar, nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra fiecărei chestiuni esențiale particulare speței, invocate în cererea de apel declarată de avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă,

fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

7. În consecință, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârile atacate sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat urmează a fi respins ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Cuculescu Vasile XXX**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **07 aprilie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

22 februarie 2022

mun. Chișinău

O p i n i e s e p a r a t ă
a judecătorului Timofti Vladimir

Conform art. 339 alin. (7), 340. alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Cuculescu Vasile**.

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2022, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Cuculescu Vasile XXX**, cu menținerea deciziei atacate.

2. Am semnat decizia conform prevederilor art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, dar nu am fost de acord cu motivarea și soluția adoptată și am propus o altă soluție, potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, și anume:

"De admis recursul ordinar declarat de avocatul Capcelea Liviu în numele inculpatului, de casat total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe Cuculescu Vasile XXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată".

3. Pentru a fi mai succint, susțin în tot ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-5.2 a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2022, nr. 1ra-2004/2021, în prezenta cauză.

4. Cu motivarea și soluția adoptată în speța dată nu sunt de acord, din următoarele considerente.

Accept constatarea vinovăției inculpatului Cuculescu Vasile în baza mijloacelor de probă examinate de prima instanță, la fel consider că și calificarea acțiunilor inculpatului este corectă în baza art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, dar nu accept ignorarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 31.12.2021 (în continuare Legea nr. 243), în speța dată.

Potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, *"amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei"*.

În explicarea detaliată a acestei noțiuni, urmează să menționez că, prin lege organică, se stabilesc infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, în Codul penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (înainte de condamnare ori după

condamnarea făptuitorului), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții, referitoare la procedura aplicării amnistiei și la consecințele procesuale ale acesteia.

Consecințele produse de actul amnistiei conduc la înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei sau, după caz, alte consecințe ale condamnării, pentru faptele săvârșite anterior apariției actului de clemență. Amnistia dobândește un caracter mixt, ea operând numai în rem (cu privire la anumite infracțiuni) și în personam (relativ doar la persoanele care întrunesc condițiile legii).

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 are, prin excelență, efect retroactiv, aplicându-se infracțiunilor săvârșite până la adoptarea actului de amnistiere.

Prin urmare, reieșind din cele stipulate în art. 2 din Legea nr. 243, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite în aceeași lege și nu cad sub incidența art. 6, este posibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă până la data de 24 decembrie 2021, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoarea, pe un termen de 7 ani.

Procedura de aplicare a amnistiei față de persoanele inculcate este reglementată de art. 2 din Legea nr. 243, unde se indică expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, dacă sunt întrunite condițiile expuse în prezenta lege.

Faza judecării cauzei, în conformitate cu prevederile din Codul de procedură penală, include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță, cât și instanța de apel și cea de recurs ordinar.

Potrivit practicii judiciare constante a Curții Supreme de Justiție, persoana, la faza judecării cauzei, se consideră ca având statut de inculpat, până când nu epuizează toate căile ordinare de atac.

Curtea Supremă de Justiție a rezultat asupra acestei conchideri, reieșind din aceea că, potrivit dispoziției art. 7 alin. (8) Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată. Mai mult ca atât, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16 aprilie 2010 se consemnează că, în Republica Moldova, dreptul intern și cel internațional reprezintă un tot întreg, o structură unitară. Așadar, în categoria actelor normative se includ și normele internaționale, la care Republica Moldova este parte. Având în vedere că, prin interpretarea prevederilor Convenției Europene, jurisprudența CtEDO face parte din dreptul accesoriu la tratatul internațional (soft law), ea devine parte a dreptului intern. De

aici, modificarea jurisprudenței CtEDO echivalează cu modificarea actelor normative interne.

Pe cale de consecință, se evidențiază că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în statuările expuse în hotărârile sale, a menționat expres că persoana nu poate fi considerată că are statut procesual de condamnat, până când nu va epuiza toate căile ordinare de atac, iar hotărârea în privința sa va deveni irevocabilă, în sensul art. 4 din Protocolul 7 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea în acest sens cauza Nikitin c. Rusiei, hotărârea din 20 iulie 2004, paragraf. 35-37).

Hotărârea judecătorească irevocabilă în procedura penală, care nu poate fi contestată prin exercitarea unei căi ordinare de atac, urmează a fi diferențiată de cea definitivă, care poate fi atacată printr-o cale ordinară de atac.

Astfel, deși orice hotărâre irevocabilă este definitivă, nu orice hotărâre definitivă este și irevocabilă.

În acest context, este relevant de a reține că o hotărâre judecătorească, care nu mai este susceptibilă niciunei căi de atac ordinare sau care nu mai este susceptibilă căilor de atac, din cauză că acestea au fost epuizate sau termenele de exercitare ale acestora au expirat, este irevocabilă (nu poate fi rejudecată de nicio jurisdicție, cu excepția unor cazuri excepționale).

O astfel de hotărâre dobândește putere de lucru judecat (res judecata).

Din atare considerente, până la devenirea hotărârii judecătorești irevocabile, orice instanță ordinară este în drept, în baza art. 2 din Legea nr. 243, să aplice actul amnistiei față de inculpat și să pronunțe o hotărâre de încetare a procesului penal, pe cauza penală.

În cursul judecării cauzei, la orice etapă a procedurilor, încetarea procesului penal are loc cu acordul scris al persoanei inculcate, în temeiul art. 2 al Legii nr. 243.

În atare situație, instanța de judecată va pune în discuție solicitarea inculpatului, privind încetarea procesului penal, după care se va retrage în camera de consiliu și va adopta o sentință de încetare a procesului penal. În cazul dat, la adoptarea hotărârii de încetare a procesului penal, nu se analizează probatoriul.

În cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) și (3) din art. (2) din Legea nr. 243, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Am propus dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel în speța dată pentru a da posibilitate tuturor participanților la proces să se expună asupra aplicării Legii

nr. 243, plus să mai aibă și o cale de atac ordinară (recursul ordinar) dacă nu vor fi de acord cu soluția, prin ce ar fi respectate prevederile art. 6 a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adică dreptul părților la un proces echitabil.

Astfel, constat că în speța dată urma a fi pusă în discuție aplicarea Legii nr. 243 în privința inculpatului Cuculescu Vasile, deoarece nu văd interdicții la aplicarea Legii nr. 243 în privința lui, pentru ce am propus o altă motivare a deciziei instanței de recurs ordinar și o altă soluție, indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar fără a oferi vreo careva motivare în decizie, ceilalți judecători din Colegiu au ignorat aplicarea Legii nr. 243 în speța dată, cu ce nu sunt de acord categoric.

Judecător

Timofti Vladimir